

สพม.15
 เลขที่รับ.....
 วันที่ 30 พ.ย. 2561
 เวลา.....

ที่ ศธ 0521.2.08/ 2150

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสุระมิแล
 อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

๒7 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารขออนุมัติโครงการและกำหนดการเดินทาง จำนวน 20 แผ่น

ด้วยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำหนดจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 21 - 22 มีนาคม 2562 ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา และร่วมกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 13 เมษายน 2562 ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ มีกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมในการปฏิบัติงานที่มุ่งเพิ่มสมรรถนะและพัฒนาาระบบราชการไทยโดยยึดหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและเสริมสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงานให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม มีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และนำหลักการศาสนา มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่านเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ และกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงานในครั้งนี้ สำหรับรายละเอียดเข้าร่วมโครงการมี 2 กิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมอบรมหลักสูตรสำหรับข้าราชการและพนักงานของรัฐ ภายใต้โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิมโดยเก็บค่าลงทะเบียนท่านละ 800 บาท สำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก และค่าเดินทางระหว่างการอบรมสามารถเบิกจ่ายจากต้นสังกัด
2. การเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 13 เมษายน 2562 ผู้เข้าร่วมโครงการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองโดยนับเป็นส่วนหนึ่งของโครงการและไม่ถือเป็นวันลา โดยรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการฯ สมัครได้ที่ สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โทรศัพท์ 081-599-8925 E-mail: nimasubhan@gmail.com ตั้งแต่บัดนี้ จนถึงวันที่ 31 มกราคม 2562

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอความอนุเคราะห์จากท่านประชาสัมพันธ์แจ้งให้แก่บุคลากร

ในสังกัดเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยแล้ว จะขอบคุณยิ่ง

- กลุ่มผู้อำนวยการ
- กลุ่มบริหารงานบุคคล
- กลุ่มนโยบายและแผน
- กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
- กลุ่มนิเทศฯ
- กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูหัมมัดรอฟลี แวหะมะ)

คณบดีวิทยาลัยอิสลามศึกษา

วันที่ 30 พ.ย. 2561
 สำนักงานเลขานุการ

โทรสาร (073) 348726 / โทรศัพท์ 08-1599-8925

E-mail nsainurd@bunga.pn.psu.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน โทร 22237081-4799927

ที่ มอ 751/ 3365

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินโครงการและเก็บค่าลงทะเบียน

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตปัตตานี

ด้วยสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับมีค่านิยมในการปฏิบัติงานที่มุ่งเพิ่มสมรรถนะในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เสริมสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงานให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม มีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และนำหลักการศาสนามาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กับบุคลากรข้าราชการมุสลิมเข้าใจบริบทต่างพื้นที่มากขึ้น

ทั้งนี้โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิมเป็นโครงการต่อเนื่อง จึงได้กำหนดกิจกรรมเป็น 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมอบรมหลักสูตรสำหรับข้าราชการและพนักงานของรัฐ ระหว่างวันที่ 21 - 22 มีนาคม 2562 (เก็บค่าลงทะเบียน)

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงานย้อนอดีต ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 13 เมษายน 2562 (บริการวิชาการให้เปล่าโดยผู้เข้าร่วมโครงการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง)

เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงใคร่ขออนุมัติดำเนินโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขออนุมัติดำเนินโครงการฯ
2. ขออนุมัติเก็บค่าลงทะเบียนกิจกรรมที่ 1 คนละ 800 บาท x 40 คน เป็นเงิน 32,000 บาท
3. ขออนุมัติ กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงานย้อนอดีต ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 13 เมษายน 2562 (บริการวิชาการให้เปล่าโดยผู้เข้าร่วมโครงการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง) ซึ่งเป็นการบริการวิชาการให้เปล่า ผู้ร่วมโครงการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง และขออนุมัติให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯครั้งนี้เข้าร่วมได้โดยไม่ถือเป็นวันลา ทั้งนี้ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุมัติให้ราชการเดินทางไปราชการและประชุมของทางราชการ พ.ศ. 2524 และหนังสือที่ กค 0409.6/ว95 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2549 คำสั่งทบวงมหาวิทยาลัยที่ 99/2535 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2535 และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาครั้งที่ 6/2546 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 รวมทั้งหนังสือที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีการปรับปรุงเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอูเซ็ง)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยอิสลามศึกษา

กองบริการการศึกษา
วิทยาเขตปัตตานี
รับที่..... 6162
วันที่..... 14 พ.ย. 2561
เวลา..... 10.45

๑๐ ๑๗/๑๓๘๓ ลว ๑๖ พ.ย. ๖๑

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
เพื่อโปรดพิจารณา วิทยาลัยอิสลามศึกษา ขออนุมัติ
ดำเนินโครงการ ดังนี้

1. ดำเนินโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม จำนวน 2 กิจกรรม
คือ กิจกรรมที่ 1 อบรมหลักสูตรสำหรับข้าราชการและพนักงาน
ของรัฐ ใน วันที่ 21-22 มี.ค. 62 (แบบเก็บค่าลงทะเบียน) และ
กิจกรรมที่ 2 ศึกษาดูงาน ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่าง
วันที่ 30 มี.ค. - 13 เม.ย. 62 (ผู้เข้าร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง)
รายละเอียดโครงการแนบท้าย

2. เก็บค่าลงทะเบียนผู้สมัครในกิจกรรมที่ 1 ท่านละ 800
บาท จำนวน 40 คน รวมเป็นเงิน 32,000 บาท (สามหมื่นสอง
พันบาทถ้วน) โดยได้ผ่านการตรวจสอบค่าใช้จ่ายจากจนท.
การเงินวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว พร้อมกันนี้ขออนุมัติให้ผู้เข้าร่วม
โครงการดังกล่าวสามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ต้องเป็นวันลา
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ จะขอบคุณยิ่ง

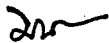

๑๑ พ.ย. ๖๑

อนันต์ (สม.)

๑๔ พ.ย. ๖๑

อนันต์

๑๕ พ.ย. ๖๑

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
เลขที่รับ..... ๑๑๐๘
วันที่..... ๑๖ พ.ย. ๒๕๖๑
เวลา..... ๑๑.๐๓.๔๐

ชื่อโครงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม
ชื่อแผนงาน งานบริการวิชาการแก่สังคม
ลักษณะโครงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา

1. หลักการและเหตุผล

คุณธรรมจริยธรรมเป็นธรรมนุญที่มนุษย์ถือเป็นที่มาของการดำเนินชีวิตที่สำคัญยิ่งมากกว่า กฎเกณฑ์หรือกฎหมาย เพื่อประเมิณระหว่างความดีและความชั่ว เป็นข้อตัดสินการดำเนินชีวิตระหว่าง บุคคลและสังคม ระหว่างความสวยงามและความน่ารังเกียจ หลักการใช้ชีวิตของมนุษย์จึงต้องยึดการมี จริยธรรมที่ดี ซึ่งนำไปสู่ความสุขของบุคคล และสังคม ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า จากการศึกษาหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ของอิสลาม พบว่า การก่อตั้งอาณาจักรอิสลามในยุคแรก ๆ ยึดหลักการบริหารและ การจัดการบ้านเมืองตามหลักการที่ได้จากอัลกุรอานและอัลหะดีษ ภายใต้ร่มเงาการปกครองที่มีหลัก จริยธรรมเป็นฐาน บรรดามุสลิมในยุคแรก ๆ รับการปลูกฝัง การอบรม และแบบอย่างจริยธรรมดีงาม จากท่านเราะสูล (ศ็อลฯ) มาใช้ในการดำเนินชีวิตและเป็นที่ยึดมั่นในการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์และทุก สรรพสิ่งในโลก ทำให้เพื่อนมนุษย์ได้รับความสันติและได้รับความไว้วางใจจากประชาชาติอื่น ทำให้มี ผู้สนใจเข้ารับอิสลามเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสังคมเมืองมะดีนะห์และ สังคมอิสลามเป็นสังคม แบบอย่างแก่สังคมอื่น ๆ ดังที่อัลลอฮ์ (สุบหุฯ) ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

(وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) (الحشر: 9)

ความว่า “ และบรรดาผู้ที่ได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ที่นครมะดีนะฮฺ.(ชาวอันศอร) และพวกเขาศรัทธาก่อนหน้าการอพยพของพวกเขา (ชาวมุฮัจญ์รีน) พวกเขารักใคร่ผู้ที่อพยพมายังพวกเขา และจะไม่พบ ความต้องการหรือความอิจฉาอยู่ในทรวงอกของพวกเขาในสิ่งที่ได้ถูกประทานให้ และให้สิทธิผู้อื่นก่อน ตัวของพวกเขาเองถึงแม้ว่าพวกเขายังมีความต้องการอยู่มากก็ตาม และผู้ใดปกป้องความตระหนี่ที่อยู่ใน ตัวของเขาชนเหล่านั้นพวกเขาเป็นผู้ประสบความสำเร็จ ” (อัลหัชร : 9)

จริยธรรมในอิสลาม (อัคลาก) เป็นคำที่แสดงถึงรากฐาน หรือหลักการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ผ่านจริยธรรมที่ดีงามของท่านเราะสูล (ศ็อลฯ) ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นแบบอย่างจากอัลลอฮ์ (สุบหุฯ) ดังที่ท่านเราะสูล (ศ็อลฯ) ได้ทรงกล่าวไว้

(إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ)

แปลว่า “แท้จริงแล้วข้าได้ถูกส่งมา เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมดีงามให้มีความสมบูรณ์”

นอกจากนี้ จริยธรรมมีความสัมพันธ์กับบทบัญญัติของศาสนา เนื่องจากการมีศรัทธามั่นคงเป็นผลทำให้เกิดพฤติกรรมที่ดีงามและส่วนหนึ่งจากความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับบทบัญญัติของศาสนา ท่านเราะฮูล (ค็อลฯ) ทรงกล่าวไว้

((لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ))

แปลว่า “ผู้กระทำการผิดประเวณี (ซินา) จะไม่กระทำการผิดประเวณี ขณะที่เขาเป็นผู้ศรัทธา และผู้ที่ดื่มเหล้าจะไม่ดื่ม ขณะที่เขาเป็นผู้ศรัทธา และขโมยจะไม่ลักขโมยสิ่งของผู้อื่นขณะที่เขาเป็นผู้ศรัทธา”

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่ขาดการศรัทธา และขาดการจริยธรรมดีงาม สามารถกระทำในสิ่งที่ไม่ดีได้ และในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจ (อิบาดะฮฺ) เช่น การละหมาดสามารถยับยั้งจากการกระทำที่ไม่ดีและน่ารังเกียจ ตามคำบัญชาใช้ของอัลลอฮฺ (สุบหฺฯ)

(وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ) (العنكبوت:45)

ความว่า “และจงดำรงการละหมาด (เพราะ) แท้จริงการละหมาดนั้นจะยับยั้งการทำความลามกและความชั่ว” (อัลอันกะบุต :45)

และในเรื่องการบริจาคทาน (ชะกาต) เพื่อทำความสะอาดหัวใจให้เกิดความบริสุทธิ์จากความตระหนี่ และความเห็นแก่ตัว อัลลอฮฺ (สุบหฺฯ) ตรัสว่า

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا (التوبة:103)

ความว่า “(มุหัมมัด) เจ้าจงเอาส่วนหนึ่งจากทรัพย์สมบัติของพวกเขาเป็นทาน เพื่อให้พวกเขาบริสุทธิ์ และล้างมลทินของพวกเขาด้วยส่วนตัวที่เป็นทานนั้น” (อัลเตาบะฮฺ: 103)

จากความสัมพันธ์นี้ จะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสมานฉันท์ จึงต้องเริ่มจากการขัดเกลา จิตใจภายในออกมาสู่ความประพฤติภายนอก สังคมใดก็ตามหากสมาชิกในสังคมขาดการยึดมั่นในหลักจริยธรรมแล้ว สังคมนั้นย่อมขาดความสามัคคี ขาดความรัก และขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ปัจจุบันปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยได้ทวีความรุนแรง และมีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไร้พรมแดน และปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ยังส่งผลถึงเด็ก เยาวชน และประชาชนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ขาดระเบียบวินัย ซึ่งทำให้ภูมิคุ้มกันของเด็กเยาวชนและประชาชนในสังคมที่จะต้านทานกับปัญหา ต้องขาดความมั่นคงจนเกิดปัญหาต่าง ๆ ของสังคมตามมา เช่น ได้แก่ ปัญหาการทำงานที่ไม่มีความสุขปัญหาความสามัคคีในองค์กร ปัญหาความซื่อสัตย์ต่อองค์กรและต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

การปลูกฝังจริยธรรมในอิสลาม (อัตตัจรียะฮฺ) หมายถึง การส่งเสริมคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ผ่านวิธีการขัดเกลาจิตใจ การสร้างจิตพิสัย การอบรม การปลูกฝังแบบลำดับขั้นอย่างมีความต่อเนื่อง การควบคุมเป็นระบบ การแสดงตัวอย่างที่เหมาะสมกับบุคคล สถานที่และเวลา การใช้วิธีการชี้้นำสอดคล้องตัวบุคคล การสร้างแรงจูงใจ การเปลี่ยนแปลง การยกระดับคุณภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษามีความสมบูรณ์ และมีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

การปลูกฝังจริยธรรม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในภาวะสังคมโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะเป็นตัวชี้วัดสภาพความเจริญหรือความต่ำทรามของมนุษย์ เป็นสื่อการพัฒนา การแก้ปัญหา และการสร้างสมาชิกที่ดี และอารยะธรรมดั่งงามของสังคม การปลูกฝังจริยธรรม (อัคลาก) ตามแนวทางของอิสลามผ่านสื่อและวิธีการที่มีหลักฐานมาจากอัลกุรอาน และแบบฉบับจากท่านเราะสูล (คือล) สอดคล้องตามกระบวนการของอิสลาม และถือเป็นภารกิจสำคัญที่มุสลิมทุกคนต้องร่วมมือกัน เพื่อตอบรับคำสั่งใช้ของอัลลอฮฺ (สุบหฺ) ที่ว่า

(وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ) (المائدة:2)

ความว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรมและความยำเกรง และจงอย่าช่วยกันในเรื่องที่เป็นบาปและเป็นศัตรูกัน” (อัลมาอิดะฮฺ :2)

ดังนั้นผู้ศรัทธาต้องสร้างบรรยากาศความเป็นอยู่มาอะฮฺที่ให้ความร่วมมือกันกระทำความดีงาม และตักเตือนกันสู่สัจธรรม ไม่เช่นนั้นพวกเขาจะตกอยู่ในความขาดทุน อัลลอฮฺ (สุบหฺ) ตรัสว่า

(وَالْعَصْرِ . إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ . إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ) (العصر:1-3)

ความว่า “ขอสาบานด้วยกาลเวลา แท้จริงมนุษย์นั้น อยู่ในการขาดทุน นอกจากบรรดาผู้ศรัทธา และกระทำความดีทั้งหลายและตักเตือนกันและกันในเรื่องที่เป็นสัจธรรม และตักเตือนกันและกันให้มีความอดทน”

ดังนั้นเป้าหมายของการปลูกฝังจริยธรรมในอิสลาม เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮฺ (สุบหฺ) และเราะสูลของพระองค์ เพื่อขัดเกลาหัวใจของมนุษย์ให้บริสุทธิ์ ปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีงาม และขจัดจิตวิญญาณที่ไม่ดีทั้งหลาย โดยแสวงหาความโปรดปราน และความผูกพันระหว่างบ่าวกับผู้สร้าง รวมทั้งเป็นการทะนุบำรุงสังคมให้เกิดความสงบสุข สันติ ร่มเย็น ตราบใดที่สมาชิกในสังคมต่างยึดมั่น อยู่คุณงามความดี ตักเตือนกัน ส่งมอบความรัก ความไมตรี ความปรองดอง และให้การเกียรติต่อกันระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน สมาชิกในครอบครัว เครือญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่อนสนิท และบุคคลทั่วไปในสังคม

สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา จึงเห็นสมควรที่จะดำเนินโครงการดังกล่าวให้ครอบคลุมกลุ่มคนในสังคมทุกกลุ่ม ประกอบกับนโยบายของรัฐ ที่ต้องการส่งเสริมกลุ่มคนมีความรักสามัคคี มีคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมให้ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีศักยภาพในการทำงานอย่างสูงสุด ทำงานอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ชีวิตในสังคมอย่างมี

ความสุข ซึ่งในโครงการได้สอดแทรกเรื่องดังกล่าว เข้าในหลักสูตรโดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมและพัฒนาให้ ข้าราชการ พนักงาน ราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ และกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึง ขอเสนอโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิมในรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมภายใต้แนวคิด

((أَلْبِرُّ حُسْنَ الْخُلُقِ))

“ความดี คือ จริยธรรมที่ดีงาม (หุสนุลกุลุค)”

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ ได้มีความรู้ ความเข้าใจด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาของข้าราชการที่บัญญัติไว้เป็นข้อกฎหมาย กฎ และระเบียบ เห็น ความสำคัญและเสริมสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงานให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ มีกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเพิ่มสมรรถนะและพัฒนาาระบบราชการไทยโดยยึดหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

2.3 เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และหลักศาสนธรรมทางศาสนาอิสลาม ให้กับข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการทำงาน ให้มีคุณลักษณะเป็นข้าราชการยุคใหม่ที่มีคุณธรรม จริยธรรม

2.4 เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ มีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในหลัก คุณธรรม จริยธรรม และนำหลักการศาสนามาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

2.5 เพื่อศึกษาดูงานสถานที่ประวัติศาสตร์ที่สำคัญในศาสนาอิสลามและสามารถประกอบพิธีฮัจญ์ เราะห์ดังที่ศาสนาอิสลามได้ส่งเสริมไว้

3. เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

กลุ่มข้าราชการ พนักงานราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั่วประเทศที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนมีความสนใจและต้องการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในองค์กร

ด้านคุณภาพ

กลุ่มข้าราชการ พนักงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เกิดทักษะใน การทำงานอย่างมีความสุข พัฒนาศักยภาพในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถแก้ปัญหาชีวิตโดยนำศาสนธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ทักษะในการอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข

4. ระยะเวลาดำเนินการโครงการ

เป็นโครงการที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมไทย ให้เป็นสังคมที่มีความสุข ด้วยวิถีของความพอเพียงและตามหลักการของศาสนาอิสลาม สำหรับในปีงบประมาณ 2562 จะดำเนินการดังนี้

4.1 จัดอบรมให้ความรู้ ระหว่างวันที่ 21 - 22 มีนาคม 2562

4.2 ศึกษาดูงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 13 เมษายน 2562

5. สถานที่ฝึกอบรม

- สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา
- ภาควิชาศึกษาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

6 สถานที่เรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงานย้อนอดีต

6.1. ศึกษาดูงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย

6.1.2 เมืองมะดีนะตุลมุเนาวเราะหะห์

- มัสยิดนาบาวี เขตเราเงาะห์ กุโบร์ท่านนบี อาบูบักร์ อุมาร์ กุโบร์บาเกียฮ์
- มัสยิดอัลกุบะฮ์ มัสยิดกิบลาตัยน์ สนามรบอุซูด(ภูเขาอุซูด) สวนอินทผลัม
- เยี่ยมมัสยิดอะลญอรอาน เป็นสถานที่จัดนิทรรศการอัลญอรอาน และเป็นโรงพิมพ์อัลญอรอานขนาดใหญ่ที่สุดในโลก
- เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์มะดีนะห์
- ศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยอิสลามแห่งเมืองมะดีนะห์
- พบปะสมาคมนักศึกษาไทยเมืองมะดีนะห์
- สถานที่ครองเอียะห์รอม (มิกอดซุลฮุสฎัยยะฮ์)

6.1.2 เมืองมักกะห์

- มัสยิดอัล-หะรอม มัสยิดญิน มัสยิดอาอีชะห์ ตัลฮีน
- ศึกษาดูงานสถานที่ประวัติศาสตร์ เช่น กำแพงกูบะฮ์ ภูเขานูร ทุ่งอารอฟะห์ มุขดาลีพะฮ์ ทุ่งมีนา และสถานที่ขว้างเสาหิน
- ศึกษาดูงานที่สถาบันส่งเสริมกิจการมัสยิดอัลหะรอม นครมักกะห์ อัลมุคัรรอมาฮ์
- เยี่ยมมัสยิดอะลญอรอาน
- ศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยอิสลามอุมมุลกุรอ เป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่แห่งหนึ่ง
- ชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์กะอูบะฮ์ และฟาร์มอูฐ ดีมนมอูฐ

6.1.3 เมืองเจดดาห์

- นำคณะเดินทางเยี่ยมชมเมืองยิดดะห์ ชมพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ ,สถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์อิสลาม มัสยิดกีซอศ มัสยิดไบนทะเล และพิเศษจำหน่ายสินค้าราคาประหยัด ณ ตลาดบาลาด กุรนิช เป็นต้น

6.1.4 เมืองตอฮ์ฟ

- มัสยิดอาบูบากัร
- ชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองตอฮ์ฟ

- โรงงานผลิตน้ำหอม และท่านจะได้สัมผัสกับบรรยากาศการอากาศหนาว ภูมิทัศน์สวยงาม

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา
- หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่เข้าร่วมโครงการ

8. วิธีการดำเนินงาน

สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ทำหนังสือแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม และหลักสูตรการอบรม พร้อมทั้งส่งข้อมูลกระบวนการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ภายใต้แนวคิด “ความดีคือ จริยธรรมที่งดงาม (หุสнулกุลุค)” เพื่อนำเสนอสถาบันการศึกษา หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อให้สถาบันการศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่ชายแดนใต้ที่มีความสนใจ เข้าร่วมโครงการ

9. หลักสูตรการอบรม

โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มีหลักสูตรการอบรมซึ่งสามารถรองรับความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมอบรม หลักสูตรสำหรับข้าราชการและพนักงานของรัฐ

- กิจกรรมอบรมคุณธรรมแบบค้างคืน 2 วัน

หลักสูตร “ชีวิตเบิกบาน การงานเป็นสุข”

- “ศาสนธรรมพลิกชีวิต ด้วยการเดินทางย้อนอดีต”
- “อารมณ์ดี สร้างชีวิที่มีสุข”
- “เสริมสร้างสามัคคีในองค์กร”
- “ทัศนศึกษาย้อนอดีตเมืองมะดีนะห์และเมืองมักกะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย”

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมศึกษาดูงานย้อนอดีตในประเทศซาอุดีอาระเบีย (ใช้งบประมาณส่วนตัว)

- กิจกรรมคุณธรรมและเรียนรู้วัฒนธรรมแบบค้างคืน 15 วัน (รวมวันเดินทาง)

10. งบประมาณในการจัดกิจกรรม

รายได้จากการลงทะเบียนเข้ารับการอบรม 800 บาท x 40 คน เป็นเงิน 32,000 บาท

กิจกรรม	การดูแลค่าใช้จ่าย			
	การจัดอบรม	ค่าที่พัก	ค่าเดินทาง	ค่าเรียนรู้วัฒนธรรม
1. ประชุมปฏิบัติการ (อบรม)	ค่าลงทะเบียน 800 บ./คน	ต้นสังกัด	ต้นสังกัด	ส่วนตัว

2. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ สร้างความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัย	-	ส่วนตัว	ส่วนตัว	ส่วนตัว
3. กิจกรรมเยี่ยมคารวะผู้นำ ศาสนา	-	ส่วนตัว	ส่วนตัว	ส่วนตัว
4. กิจกรรมเรียนรู้ประเพณีและ วัฒนธรรม	-	ส่วนตัว	ส่วนตัว	ส่วนตัว

รายละเอียดงบประมาณ

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมอบรม หลักสูตรสำหรับข้าราชการและพนักงานของรัฐ

(อบรมคุณธรรมแบบค้างคืน 2 วัน จำนวน ๔0 คน) จำนวน 32,000 บาท

หมวดค่าตอบแทน

1. ค่าตอบแทนวิทยากรบรรยาย 3 ชม. x 600 บาท จำนวน 1,800 บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากรกลุ่มปฏิบัติ
9 ชม. x 300 บาท x 3 กลุ่ม จำนวน 8,100 บาท

หมวดค่าใช้สอย

1. ค่าอาหาร 48 คน x 120 บาท x 2 มื้อ จำนวน 11,520 บาท
2. ค่าอาหารว่าง 48 คน x 25 บาท x 4 มื้อ จำนวน 4,800 บาท

หมวดค่าวัสดุ

1. ค่าเอกสารประกอบการอบรม จำนวน 1,600 บาท

หมวดค่าธรรมเนียมบริการวิชาการ

๑. ค่าธรรมเนียมบริการวิชาการ 15 % จำนวน 4,180 บาท

รวมเงินกิจกรรมที่ 1

เป็นเงิน 32,000 บาท

the
13 พค ๖๖

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมและศึกษาดูงานย้อนอดีตในชาอูดีอารเบีย (ผู้ร่วม

โครงการใช้จ่ายเอง) โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

1. ค่าที่พักประเทศประเทศชาอูดีอารเบีย 12 คืน
2. ค่าอาหารวันละสามมื้อตลอดการเดินทาง
3. ค่าตัวเครื่องบินโดยสารในประเทศและต่างประเทศ
4. ค่าตัวผ่านประตูสถานที่ทัศนศึกษาในชาอูดีอารเบีย
5. ค่าวีซ่า
6. ค่าเช่ารถบัสในประเทศชาอูดีอารเบีย

รวมค่าใช้จ่ายท่านละ 60,000 บาท

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ข้าราชการ พนักงานของรัฐ และพนักงานของหน่วยงานเอกชน ของชาติตระหนักในค่านิยมด้านคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เกิดทักษะในการทำงานอย่างมีความสุข พัฒนาศักยภาพในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดตลอดจนสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีประสิทธิภาพอันเป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

12. การประเมินผล

- ๑๑.๑. วิธีวัดและประเมินผล   แบบสอบถาม แบบประเมินผล และสังเกตพฤติกรรม
- ๑๑.๒. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ   ประเมินผลสัมฤทธิ์จากแบบรายงานสรุปผลโครงการ
- ๑๑.๓. การตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ   เดินทางไปตรวจเยี่ยมหน่วยงานหลังผ่านการอบรม

13. ติดต่อเข้าร่วมโครงการได้ที่

สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
โทร 081-599-8925
E-mail : nimasubhan@gmail.com

14. ผู้เสนอโครงการ

(นายชัยนурดิน นิมา)

นักวิชาการศึกษานานาชาติ

15. ผู้เห็นชอบโครงการ

(ดร.อัสมัน แทอาลี)

รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์

กำหนดการ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับข้าราชการมุสลิม

กิจกรรม : อุมเราะห์ มุบารอกะฮ์ ศึกษาดูงานย้อนอดีต เยี่ยมผู้นำศาสนาอิสลาม

และศึกษาดูงานสถาบันด้านศาสนาอิสลาม

ณ นครมะดีนะห์ และนครมักกะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม – 13 เมษายน 2562

จัดโดย...สนง.วิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มอ.ปัตตานี

กำหนดการ		
วันที่	เวลา	สถานที่
30 มี.ค 62	11.00 น.	- พร้อมกัน ณ อาคารวิทยาลัยอิสลามศึกษา / ละครฆาตชูบฮ์
	11.30 น.	- รถออกจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา (รถบัสปรับอากาศของมหาวิทยาลัยฯ)
	13.30 น.	- เช็คอินที่เคาต์เตอร์ การบินไทย WE 266 (หาดใหญ่-สุวรรณภูมิ) (พร้อมนำหนังสือกระเป๋า) ที่สนามบินหาดใหญ่
	16.20-17.45 น.	- ขึ้นเครื่องบิน หาดใหญ่ – กรุงเทพฯ (สุวรรณภูมิ)
	18.30 น.	- พร้อมกันที่ลานหน้าห้องละครฆาต สนามบินสุวรรณภูมิ ชั้น 3 - ละครฆาตมัฆริบ รวม อีชา - รับประทานอาหารค่ำ (อาหารกล่อง) - พักผ่อนตามอัธยาศัย
	21.00 น.	พร้อมกันที่ชั้น 4 เพื่อเตรียมเช็คอิน สายการบิน EGYPT AIR เที่ยวบินที่ MS 961 เคาต์เตอร์ที่ 14-24
31 มี.ค 62	00.55 น.	- ขึ้นเครื่อง ด้วยสายการบิน EGYPT AIR เที่ยวบินที่ MS 961
	05.05 น.	- ถึงสนามบินไคโร - พักผ่อนเปลี่ยนเครื่อง
	08.20 น.	ขึ้นเครื่องต่อไปยังเมืองมะดีนะห์ EGYPT AIR เที่ยวบินที่ MS 639
	11.10 น.	- ถึงสนามบินมะดีนะห์
	13.30 น.	- เข้าพักที่โรงแรม MA WADDAH SAFWAH ที่เมืองมาดีนะห์ - พักผ่อน
	15.30-16.30 น.	- เตรียมตัวละครฆาตอัสรีย์ / ละครฆาตอัสรีย์ อามาลส่วนตัว /
	16.30-18.00 น.	- พักผ่อนตามอัธยาศัย
	18.00-20.00	- เตรียมตัวละครฆาตมัฆริบ / ละครฆาตอีชา
	20.00-20.30 น.	- รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย
	20.30น.เป็นต้นไป	นำคณะเยี่ยมชมสินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว ของฝาก เป็นต้น (ใช้เวลาตามความเหมาะสม)

กำหนดการ		
วันที่	เวลา	สถานที่
1 เมษายน 62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-10.00 น. 10.00-13.00 น. 13.00-14.00 น. 14.00-15.30 น. 16.30-18.00 น. 18.00-20.00 น. 20.00-21.30 น. เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮิ - พาคณะเยี่ยมกุโบรบาเกียอ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - นำคณะเข้าเขตเรากลูอะห์ เยี่ยมกุโบรท่านนบี อ่านกรอาน ซิกร อามาลส่วนตัว จนถึง ละหมาดซุฮรี - รับประทานอาหารกลางวัน / - พักผ่อนตามอัธยาศัย - แนะนำสถานที่สำคัญบริเวณรอบๆ มัสยิดนาบาวีเย์ - สุสานบาเกียอ บรรยายสรุปโดย อาจารย์ ดร.มระอนิง สาแลมิง - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอีชายามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอิบาดะฮ์ เช่น อ่านอัลกรอาน ซิเกรและดุอาให้มากๆ)
2 เม.ย. 62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-12.00 น. 12.00-13.30 น. 13.30-14.30 น. 14.30-16.30 น. 16.30-18.00 น. 18.00-20.00 น. 20.00-21.30 น. เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮิ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - นำคณะคณะเดินทางเยี่ยมชมสถานที่ประวัติศาสตร์สำคัญๆ ของอิสลาม เช่น มัสยิด อัลกุบะฮะ มัสยิดกิบลาตัยน์ สนามรบอุฮุด(ภูเขาอุฮุด) และสวนอินทผลัม - เยี่ยมมัสกิตบาเซห์อัลกรอาน เป็นสถานที่จัดพิมพ์อัลกรอานขนาดใหญ่ที่สุดในโลก - เตรียมตัวไปละหมาดดุฮริยามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - รับประทานอาหารกลางวัน - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - เข้าเยี่ยมกุโบรท่านรอซูลลุลลอฮ์ เข้าเขตเรากลูอะห์ - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอีชายามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอิบาดะฮ์ เช่น อ่านอัลกรอาน ซิเกรและดุอาให้มากๆ)
3 เม.ย. 62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-08.00 น. 09.00-12.00 น. 12.00-13.00 น. 13.00-14.30 น. 14.30-16.30 น. 16.30-18.00 น. 18.00-20.00 น.	- ละหมาดซุบฮิ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - พักผ่อนตามอัธยาศัย - เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์อัลกรอาน และพิพิธภัณฑ์มะดีนะห์ - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดดุฮริยามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - เข้าเยี่ยมกุโบรท่านรอซูลลุลลอฮ์ เข้าเขตเรากลูอะห์ - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอีชายามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีเย์ - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย

กำหนดการ		
วันที่	เวลา	สถานที่
	20.00-21.30 น. เป็นต้นไป	(พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอ๊ิบาตะฮ์ เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดุอาให้มากๆ)
4 เม.ย. 62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-08.00 น. 08.00-11.00 น. 11.00-13.00 น. 13.00-14.30 น. 14.30-16.30 น. 16.30-17.30 น. 18.00-20.00 น. 20.00-21.30 น. เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮ์ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - พักผ่อนตามอัธยาศัย - เยี่ยมมหาวิทยาลัยอิสลามแห่งเมืองมะดีนะห์ (เฉพาะผู้ชาย) - เข้าพบ Prof.Dr.Mahmood bin Abdul Kahman kedah รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยอิสลามมะดีนะฮ์ - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดคุฮ์รียามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีฮ์ - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัศรียามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีฮ์ - พบปะเพื่อทบทวนการเตรียมตัวครองเอียะห์รอมและการประกอบพิธีฮุมเราะฮ์ - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอิชยามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีฮ์ - รับประทานอาหารค่ำ / เทียวห้างสรรพสินค้า / พักผ่อนตามอัธยาศัย (พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอ๊ิบาตะฮ์ เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดุอาให้มากๆ)
5 เม.ย.62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-08.00 น. 08.00-11.00 น. 11.00-13.00 น. 13.00-14.00 น. 14.00-22.00 น. 22.00 น.	- ละหมาดซุบฮ์ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - พักผ่อนตามอัธยาศัย - ให้คณะนำสัมภาระลงมาเพื่อเดินทางไปยังนครมักกะฮ์ - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดคุฮ์รียามาอะฮ์ มัสยิดอัน นาบาวีฮ์ - รับประทานอาหารกลางวัน - ออกเดินทางไปเมืองมักกะฮ์ - แวะที่มัสยิดซุลลัยฟะฮ์เพื่อทำการครองเอียะห์รอม และเนียตครองเอียะห์รอม (เตรียมตัวประกอบอ๊ิบาตะฮ์ฮุมเราะฮ์) - นำท่านเข้าที่พัก โรงแรม RETAJ AL BAIT HOTEL เมืองมักกะฮ์ ซาอูดิอาระเบีย (ภายหลังจากเข้าที่พัก ถ้าบางท่านจะเข้ามัสยิดหะรอมเพื่อตอวาฟพิธีฮุมเราะฮ์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละท่าน)

กำหนดการ		
วันที่	เวลา	สถานที่
6 เม.ย.62	04.00-06.00 น. 06.00-07.30 น. 07.30-08.30 น. 09.00-12.30 น. 12.30-14.00 น. 13.40-16.30 น. 16.30-18.00 น. 18.00-20.00 น. 20.00-21.00 น. 21.00-เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮู - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - บรรยายทางวิชาการ เรื่อง “คุณค่าของการปฏิบัติอามาลในแผ่นดินหอม” - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอุมมัลฮายาอะฮ์ มัสยิดหอม - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดหอม - แนะนำทำความรู้จักมัสยิดอัลฮารอม อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอียายามาอะฮ์ มัสยิดหอม - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (ระหว่างพำนักอยู่ที่นครมักกะฮ์ พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอิบาดะฮ์ เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดุอาให้มากๆ การตอวาฟซุนัตเป็นต้น) เที่ยวห้างสรรพสินค้า / พักผ่อนตามอัธยาศัย
7 เมษา 61	04.00-06.00 น. 06.00-07.30 น. 07.30-08.30 น. 09.00-11.30 น. 11.30-13.00 น. 13.00-14.00 น. 14.00-16.30 น. 16.30-17.30 น. 17.30-20.00 น. 20.00-21.00 เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮู - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - บรรยายทางวิชาการ เรื่อง “อุมเราะห์หรือซุลลฮ์” - ทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน มหาวิทยาลัยอุมมุลกุรอ (เฉพาะผู้ชาย) - เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดหอม - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดหอม - นำคณะชมห้างบินดาวูดและโรงแรมฮิลตัน (สำหรับผู้สนใจ) - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอียายามาอะฮ์ มัสยิดหอม - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (ระหว่างพำนักอยู่ที่นครมักกะฮ์ พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอิบาดะฮ์ เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดุอาให้มากๆ การตอวาฟซุนัตเป็นต้น)
8 เม.ย. 62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-12.00 น. 12.00-13.00 น. 13.00-14.00 น. 14.00-16.30 น. 16.30-17.30 น. 17.30-20.00 น.	- ละหมาดซุบฮู - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - นำคณะเดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญต่างๆ ทางประวัติศาสตร์อิสลาม เช่น ภูเขาซุร ภูเขานูร ทุ่งอารอฟะฮ์ มุขดาลีฟะฮ์ ทุ่งมามีนและสถานที่ขั้วงเสาหิน - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดหอม - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัสรียามาอะฮ์ มัสยิดหอม - พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอียายามาอะฮ์ มัสยิดหอม

กำหนดการ		
วันที่	เวลา	สถานที่
	20.00-21.00 เป็นต้นไป	- รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (ระหว่างพำนักอยู่ที่นครมัทกะษั พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอียาคะษั เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดูอาให้มากๆ การตอวาฟซุนัตเป็นต้น)
9 เม.ย. 62	04.00-06.00 น. 06.00-08.00 น. 07.30-08.30 น. 11.30-13.00 น. 13.00-14.00 น. 14.00-16.30 น. 16.30-17.30 น. 17.30-20.00 น. 20.00-21.00 เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮุ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - บรรยายทางวิชาการ เรื่อง “ริสลาตุล มุบารอกะษั” - เตรียมตัวไปละหมาดคุดูรียามาอะษั มัสยิดหะรออม - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัศรียามาอะษั มัสยิดหะรออม - พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอีชายามาอะษั มัสยิดหะรออม - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (ระหว่างพำนักอยู่ที่นครมัทกะษั พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอียาคะษั เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดูอาให้มากๆ การตอวาฟซุนัตเป็นต้น)
10 เม.ย.62	04.00-06.00 น. 06.00-07.30 น. 07.30-08.30 น. 08.30-13.00 น. 13.00-14.00 น. 14.00-16.30 น. 16.30-17.30 น. 17.30-20.00 น. 20.00-21.00 เป็นต้นไป	- ละหมาดซุบฮุ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - บรรยายทางวิชาการ เรื่อง “ความบริสุทธิ์ใจ” - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดคุดูรียามาอะษั มัสยิดหะรออม - รับประทานอาหารกลางวัน / พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดอัศรียามาอะษั มัสยิดหะรออม - พักผ่อนตามอัธยาศัย - อามาลส่วนตัว / เตรียมตัวไปละหมาดมัฆริบและอีชายามาอะษั มัสยิดหะรออม - รับประทานอาหารค่ำ / พักผ่อนตามอัธยาศัย (ระหว่างพำนักอยู่ที่นครมัทกะษั พยายามใช้เวลาให้หมดกับการทำอียาคะษั เช่น อ่านอัลกุรอาน ซิเกรและดูอาให้มากๆ การตอวาฟซุนัตเป็นต้น)
11 เม.ย.62	04.00-06.00 น. 06.00-07.30 น. 10.00-21.00 น.	- ละหมาดซุบฮุ - รับประทานอาหารเช้า/พักผ่อนตามอัธยาศัย - นำคณะเดินทางเยี่ยมชมเมืองยิดดะษั ชมพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ ,สถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์อิสลาม มัสยิดกีซอกศ มัสยิดในทะเล และพิเศษจับจ่ายสินค้าราคาประหยัด ณ ตลาดบาลาด กุรนิช เป็นต้น
12 เม.ย.62	04.00-06.00 น. 06.00-07.00 น. 07.00-09.00 น.	- ละหมาดซุบฮุ / ตอวาฟวีดาอ - รับประทานอาหารเช้า - เตรียมสัมภาระ / รวบรวมสัมภาระไว้ที่ล็อบบี้โรงแรม

กำหนดการ		
วันที่	เวลา	สถานที่
	10.00 น. 13.00 น. 18.10- น. 19.40. น. 23.10 น	<p>เดินทางไปสนามบินยิดดะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - พร้อมกันที่สนามบินเมืองยิดดะห์ เช็คอินกับสายการบิน EGYPT เที่ยวบินที่ MS 672 - ออกเดินทางจากสนามบินเจดดาห์ - ถึงสนามบินไคโร ประเทศอียิปต์ - ออกเดินทางจากสนามบินไคโร - ไปกรุงเทพ สายการบิน EGYPT เที่ยวบินที่ MS 960
13 เม.ย.62	12.35 น. 16.20 น. 17.45 18.30 20.00	<ul style="list-style-type: none"> - ถึงสนามบินสุวรรณภูมิ กรุงเทพมหานคร - เตรียมเดินทางกลับหาดใหญ่ เที่ยวบิน WE 263 (สุวรรณภูมิ - หาดใหญ่) - ขึ้นเครื่องกลับหาดใหญ่ - ถึงสนามบินหาดใหญ่ - ออกเดินทางจากสนามบินหาดใหญ่ ด้วยรถบัสมหาวิทยาลัยฯ - เดินทางถึง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี - สิ้นสุดการเดินทาง